

Datum
2023-05-23

Er referens
LI2023/01786

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
Enheten för transportinfrastruktur och
planering
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Tåg företagens remissvar Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap

Inledning

Tåg företagen har mottagit utredningen Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet (DS 2023:3) på remiss. Tåg företagen välkomnar utredningen och att statens långsiktiga ansvar för flygplatssystemet genomlysas.

Tåg företagen vill inledningsvis lyfta vikten av ett sammanhållet transportsystem. För att utveckla luftfarten på ett ansvarsfullt sätt, behöver flygets infrastruktur planeras och utvecklas koordinerat med övriga trafikslag. Trafikslag och trafikföretag behöver både samverka och konkurrera på marknaden. Tåg företagen är medvetna om de tillgänglighetsbegränsningar som finns i olika delar av landet, vilka är viktiga att beakta i utvecklingen av infrastrukturen. Att kunna resa till Stockholm över dagen – som uttrycks i utredningen – är positivt. Resandet bör dock i första hand ske på ett hållbart sätt och valet att ta tåget bör premieras där så är möjligt, när restiderna till en destination ligger under 3-4 timmar.

Även näringslivet har ett behov av flygplatser i landets olika delar, dock är behovet inte konstant utan påverkas av tillgången till övrig infrastruktur, exempelvis järnvägsförbindelser. En utredning som genomlyser flygplatser utifrån ett tillgänglighetsperspektiv behöver således vara trafikslagsövergripande och ta hänsyn till den infrastrukturplanering som anges i nationell plan och därvid ta hänsyn till stråk där tåget utgör ett konkurrenskraftigt alternativ och/eller ger fler möjligheter till anslutande resor.

Vad gäller beredskap behöver andra aspekter beaktas som utifrån nuvarande säkerhetspolitiska läge förtjänar en egen genomlysning. Tåg företagen vill dock lyfta behovet av ett resursstarkt och sammanhållet transportsystem även utifrån denna aspekt. I kris och krig är ett fungerande och robust transportsystem avgörande för hur väl Sveriges totalförsvarsbehov uppfylls. Myndigheters sektorsansvar är i detta avseende viktigt.

För näringslivsklimatet är tillgången till kompetens och marknader från andra länder viktigt och i detta sammanhang är flyget betydelsefullt där resenärer främst

använder Arlanda, Landvetter samt Kastrup i Danmark. Åtkomsterna till både Arlanda och Landvetter omfattar både anslutningsflyg och marktransporter. Givet detta borde multimodalt resande uppmuntras och kollektivtrafikförbindelser till och från flygplatser bör säkerhetsställas. Med tanke på Arlandas roll som Sveriges stora knutpunkt behöver den relativt hårt belastade järnvägen till och från flygplatsen snarast genomlysas. Tåg företagen har även tidigare lyft att en omförhandling för att sänka passageraravgifterna till och från Arlanda borde genomföras. Detta med syftet att göra den kapacitetsstarka och klimatsmarta järnvägen kostnadsfritt attraktiv för resenärer till och från Arlanda (se Tåg företagens remissvar gällande Ds 2022:11). Det multimodala perspektivet bör anläggas på utvecklingen av investeringar för resande och transporter.

Vad gäller Landvetter bör bättre kollektivtrafikförbindelser till och från flygplatsen snarast genomlysas. Rent historiskt har flygplatsers anslutning till järnvägen inte haft samma prioritet i Sverige som i övriga EU-länder, till exempel Tyskland och Frankrike. I Europa har flygplatser allt som oftast naturliga anslutningar till fjärrtåg, regionaltåg och lokal kollektivtrafik.

Tåg företagen vill med enfaset lyfta tillgänglighetsperspektivet utifrån ett resenärsperspektiv där det kollektiva resandet ska vara smidigt, bekvämt och effektivt. Det ska därför vara enkelt att byta mellan olika färdmedel som till exempel tåg, buss och flyg på flygplatsen. Kortare anslutningsflyg, och därmed lågt trafikerade flygplatser, bör så långt som möjligt och i framtiden i allt större utsträckning ersättas och/eller kompletteras med järnvägsanslutningar.

I de fall det är fråga om att upphandla flygtrafik – allmän trafikplikt – bör regelverk och riktlinjer i EU:s lufttrafikförordning beaktas, inklusive hur tillgänglighet nås med andra trafikslag än flyg.

För Tåg företagen den 23 maj 2023,

Gustaf Engstrand
Näringspolitisk chef

Elvira Sofic
Näringspolitisk expert